

Nötträd för klimatet!

2023-09-19 - Göran Christiansson – Halmstads Stadsbibliotek

*(cc) Creative Commons by-sa 4.0 –
kopiera gärna presentationen och hänvisa till originalet*

WEEK OF ACTION

FOR SOCIAL AND CLIMATE JUSTICE

Händer i Halmstad 19/9 - 23/9

Tisdag 19/9 NÖTTRÄD FÖR KLIMATET kl. 18:00

Plats: Stadsbiblioteket Halmstad
Göran Christiansson berättar om nötträdens helande kraft. Träden är våra allierade när vi försöker återställa artrikedom, motverka erosion och övergödning. För att inte tala om klimateffekterna. Föredraget ingår i programserien "Klimatet och Vi".

Onsdag 20/9 HÅLL SVERIGE RENT kl. 17:30

Vi träffs på Tillgänglighetsbadet vid Gröningen, Östra stranden.
Vi har med plocktänger och påsar. Bra för dig att ta med är handskar och fika.
Vid frågor, kontakta Gun Jönsson: 073-444 98 22
Väl mött!

Torsdag 21/9 KLIMATMANIFESTATION på Stora Torg kl. 12:30 -14:00.

Ta klimatkrisen på allvar!
Vi riktar oss till våra politiker inför höstens första kommunfullmäktige och kräver en klimatpolitisk debatt så snart som möjligt.
Omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver inte bara teknisk utveckling utan även social rättvisa och hållbara lösningar för människor och natur. Klimatkrisen är global men arbetet börjar lokalt!
Kom och visa ditt engagemang, vi ses på torget!

Lördag 23/9 CYKELMANIFESTATION kl. 12-13 Samling på Stora Torg
(Du som inte kan /vill cykla är välkommen att stå på torget)

Varenda gång du cyklar istället för att ta bilen gör du gott för klimatet och för hälsan, trevligt att göra det tillsammans. Halmstad är en platt stad med bra förutsättningar för cykling, kommunen bör satsa mer på cykel, gång och kollektivtrafik och mindre på nya trafikleder.

För mer information:
besök [Klimatnätverket södra Hallands Facebooksida](#)

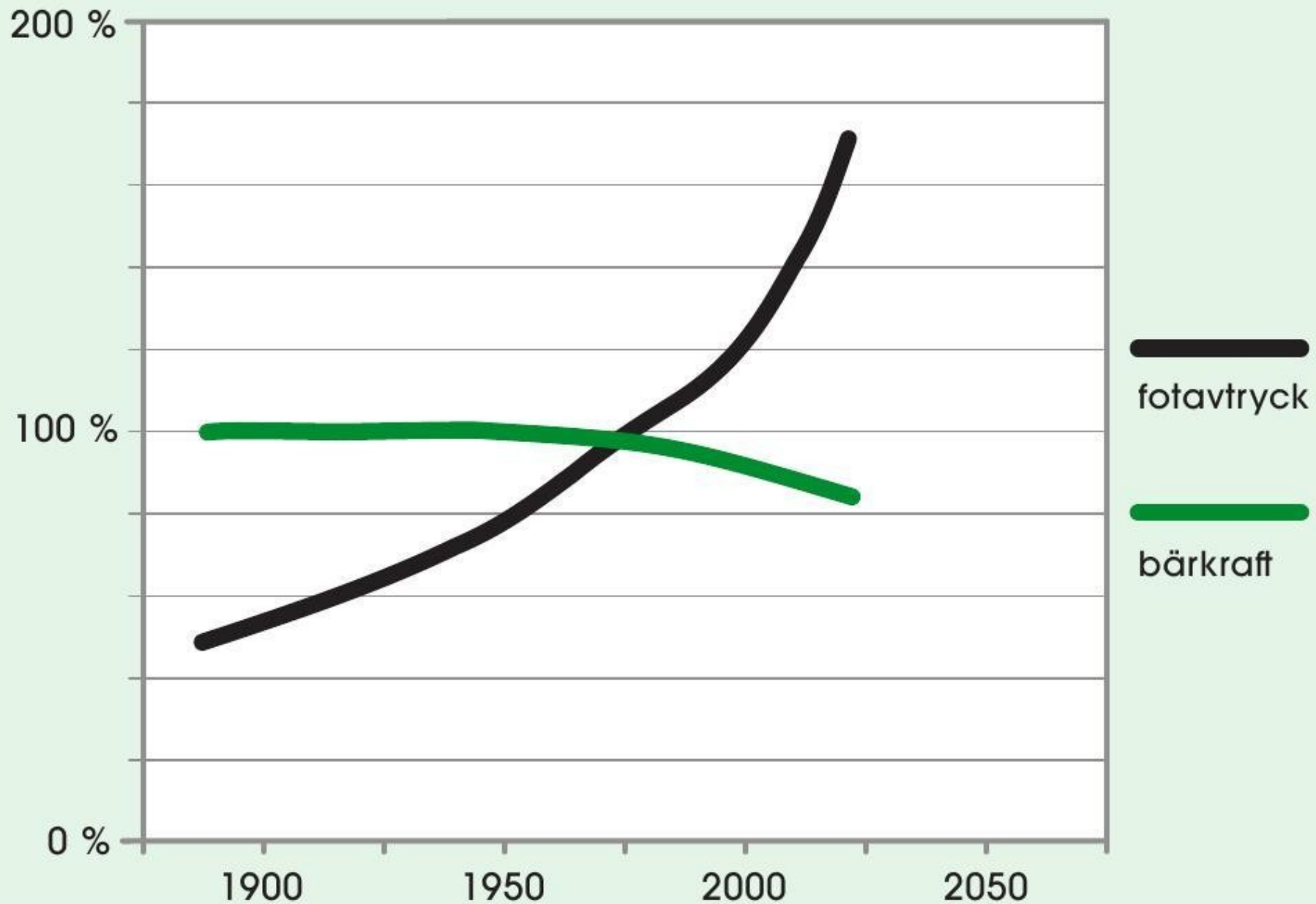
Amnesty International södra kretsen * Bäckahästen * Cykelfrämjandet Halmstad - Laholm * Egemeniakyrkan i Sennar * FN - förbundet Laholm * Fridays for Future * Halmstads Naturskyddsörening * Klimataktion Halmstad * Kvinnor för fred * Miljömatematik * Pilgrim's walk for future * Svenska Röda Korset Halmstad * Vi håller oss på jorden

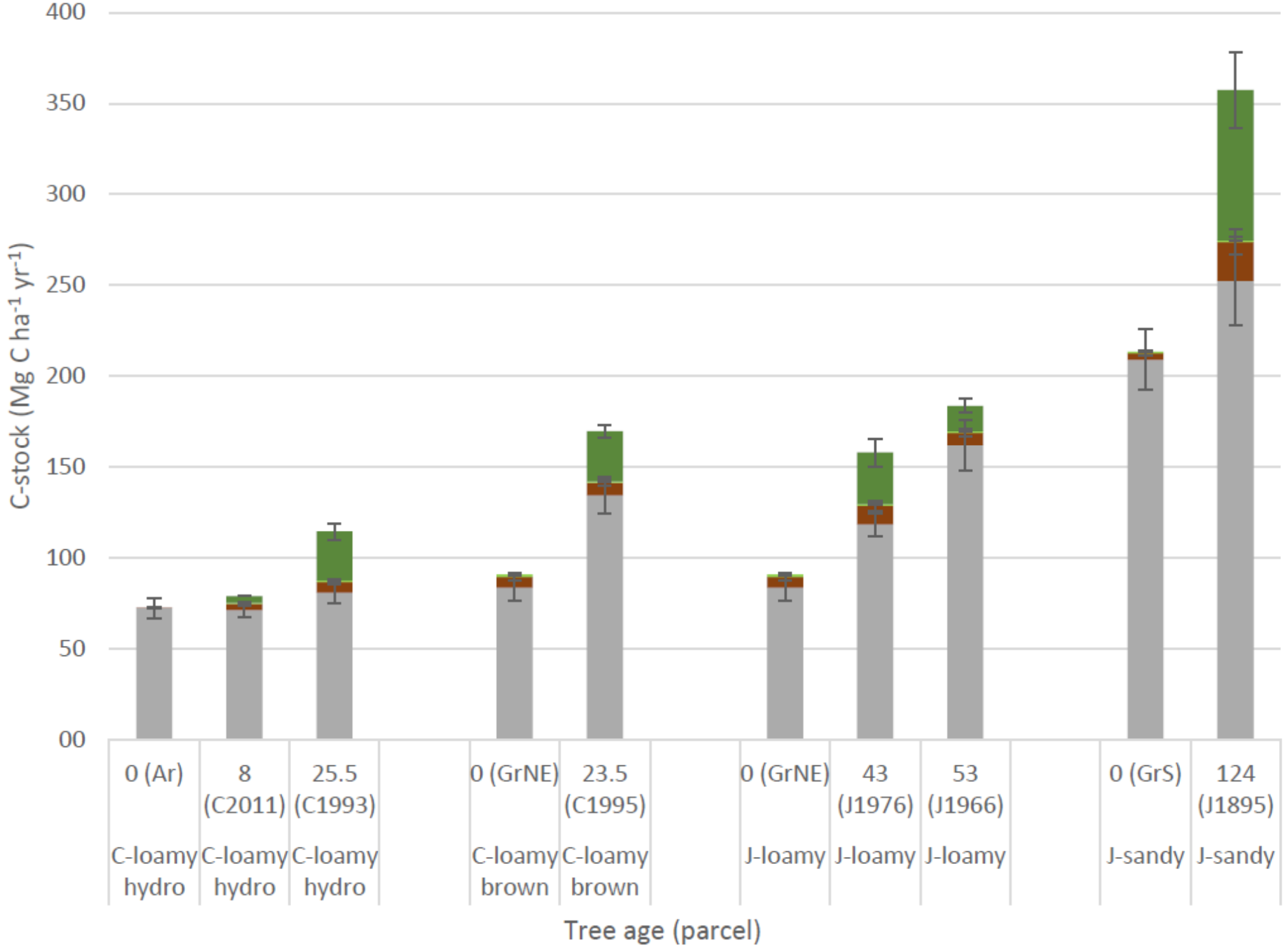
I samarbete med Studieförbundet

Fler framtidsaktiviteter
i veckan:

Utmaning - överbelastning

Artrikedom

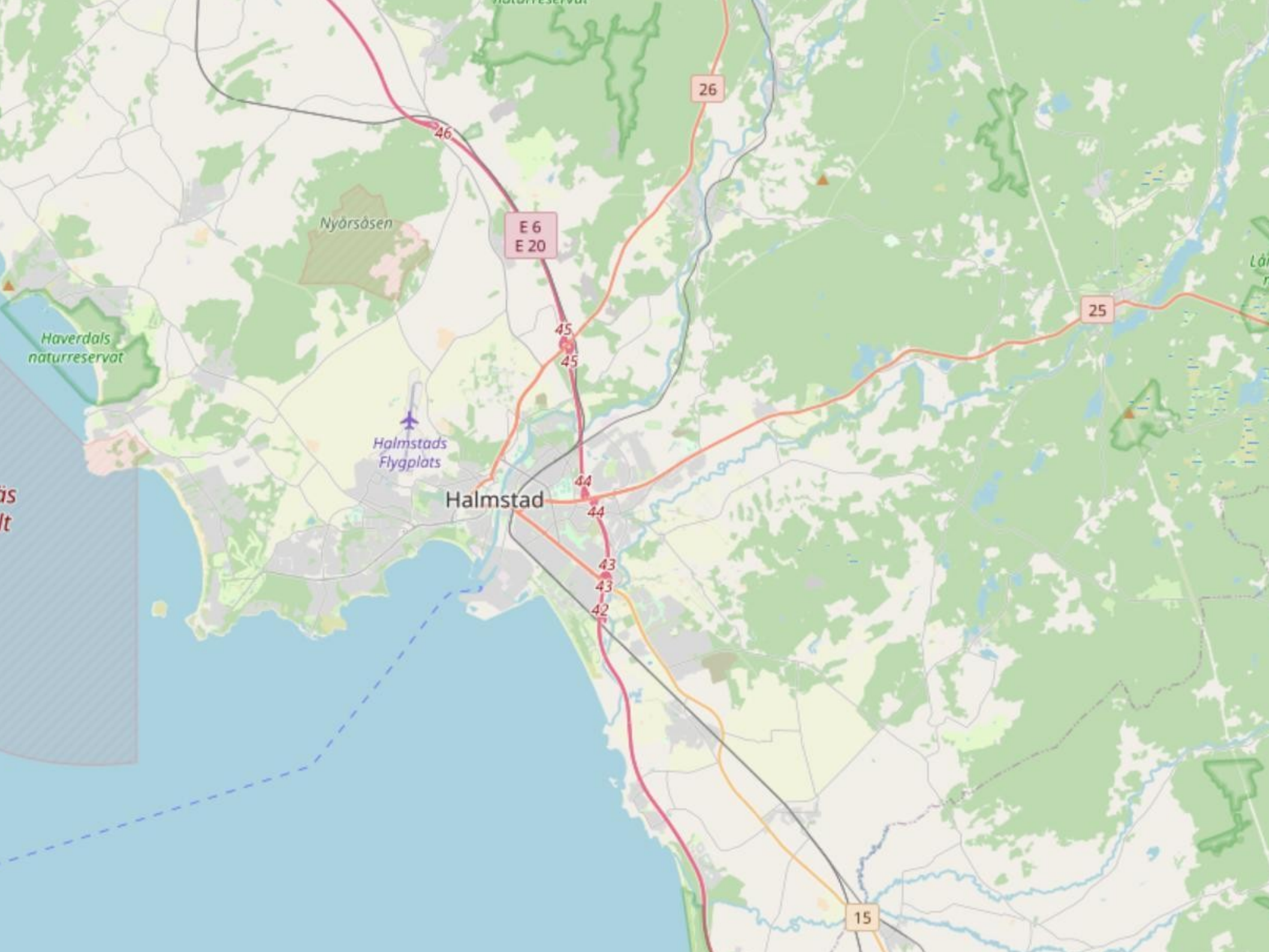

Bild: Stichting Voedselbosbouw

*

Störst artrikedom

Nyårsåsen

Haverdals
naturreservat

Halmstads
Flygplats

Halmstad

26

E 6
E 20

25

46

45

45

44

44

43

43

42

15

Trollhättan, 2021

Trönninge, 2023

“vild valnöt”

Broadview

Lange van Lod

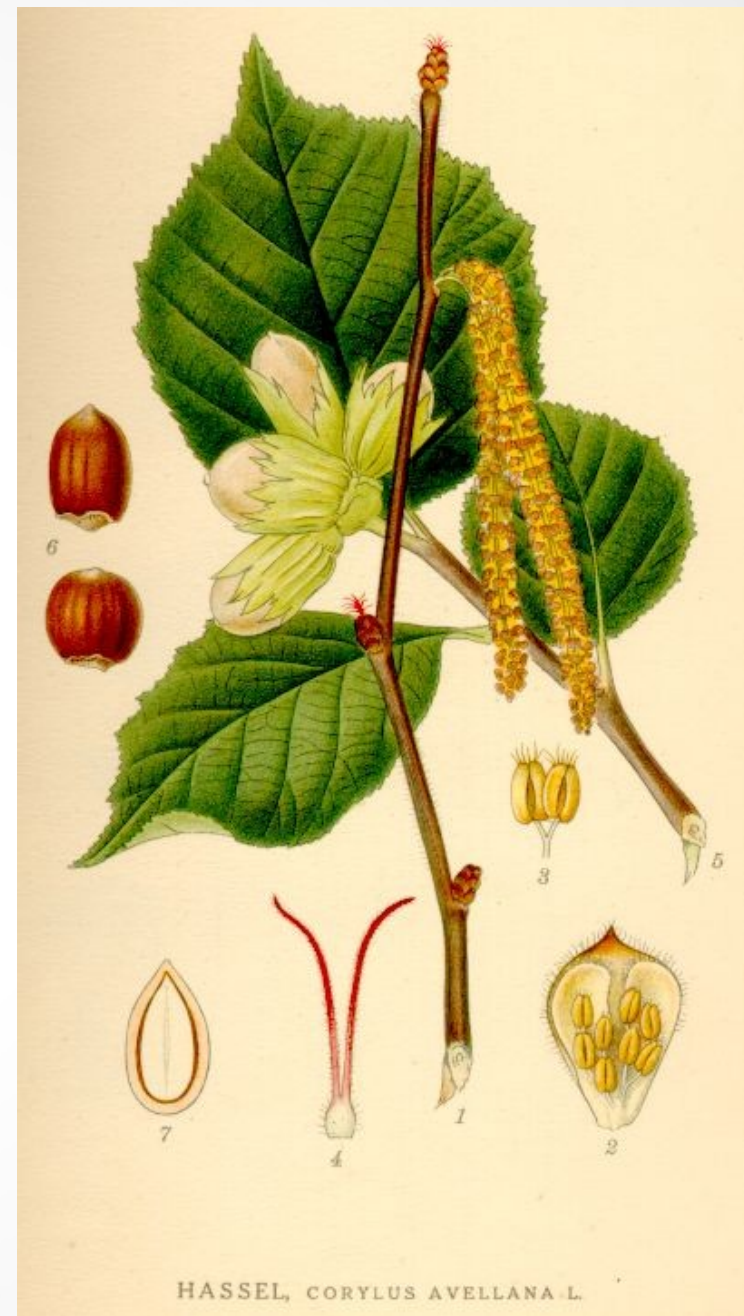
Rudolf Abelins hasselodling

I Båstad odlades hasselnötter kommersiellt från 1800-talet fram till 1960.

Som mest 10,000 hasselbuskar.

Hushållningssällskapet tillsammans med Norrvikens Trädgårdar samlar info och ser hur det går att starta om på nytt.

Vet du något, hör av dig till Anna-Carin Almqvist på Hushållningssällskapet.

Halle's

Webb's

Cosford

"vild hassel"

Laholm 2023

Matkastanj eller hästkastanj?

Foto: Erin Lizotte & Virginia Rinkel, Michigan State University

Matkastanj
Äkta kastanj

Hästkastanj (oätlig)

Ginkgo och hjärtnöt, Vindrap, 2023

Vilka nötträd ska vi plantera?

Frågor?

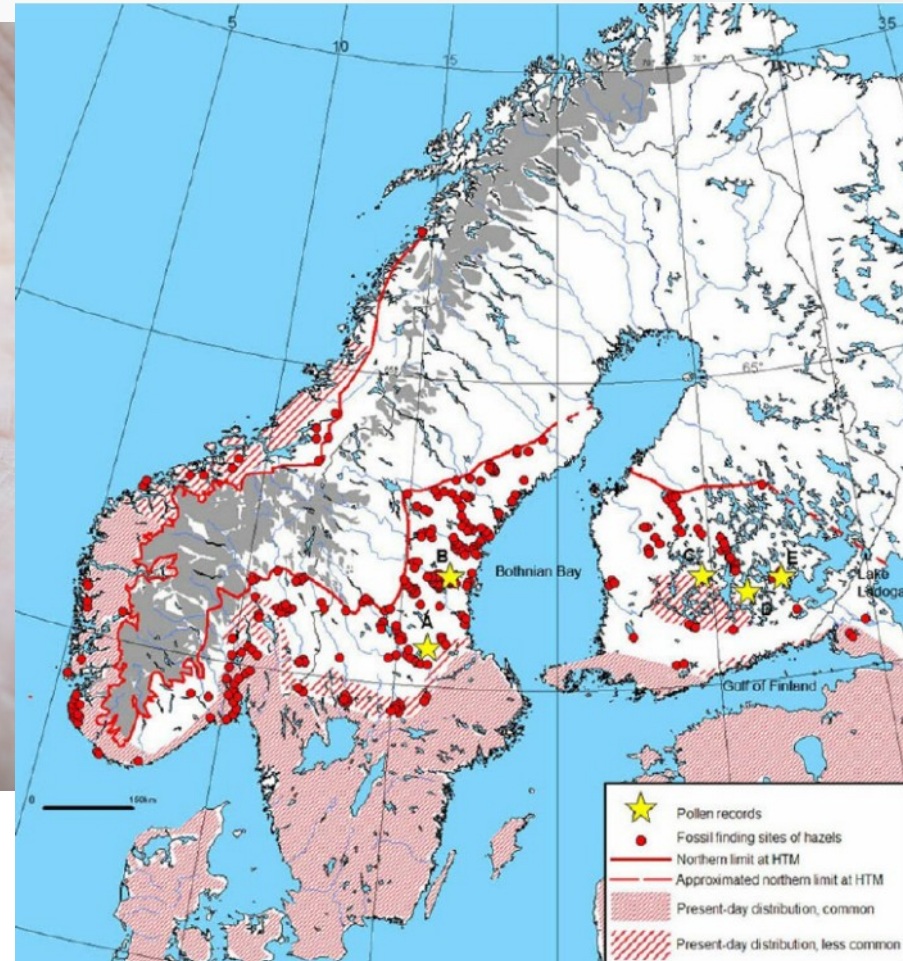
Lästips:
**Nötodlarens
Handbok** av
Philipp Weiss

Vi har alltid ätit nötter...

Hasselnötskal, 8700 år gamla
Ljungaviken, Blekinge
Foto Sydsvensk Arkeologi AB

Förhistoriska fynd av skal och av
hassel-pollen
Illustration: Anne Elisabeth Bjune

Hasselnötens historia i Sverige

Anna-Carin Almqvist på Hushållningssällskapet i Halland driver sedan 2020 ett projekt för att dokumentera hasselodlingens historia och framtida möjligheter.

Två bra broschyrer har de publicerat hittills.

I Båstad – 10,000 hasselbuskar fram till 1960-talet!

Varje namnsort i en egen rad

6

Välja namnsorter!

'Corabel', foto från INRA, Frankrike

Det finns många namnsorter som fungerar upp till zon 5, plantera olika!

Välja namnsorter

Halles Jättenöt

Webb's Cob

Smaka och se vilken du gillar bäst! Smaken är som baken!

Valnötsträd – ömtåliga och fina

Valnötsträd i Folkets Park i Trollhättan (zon 3)

Valnötter

Äkta kastanj

*Äkta kastanj i
Trollhättan (zon 3)*

Utbredning *C. sativa*

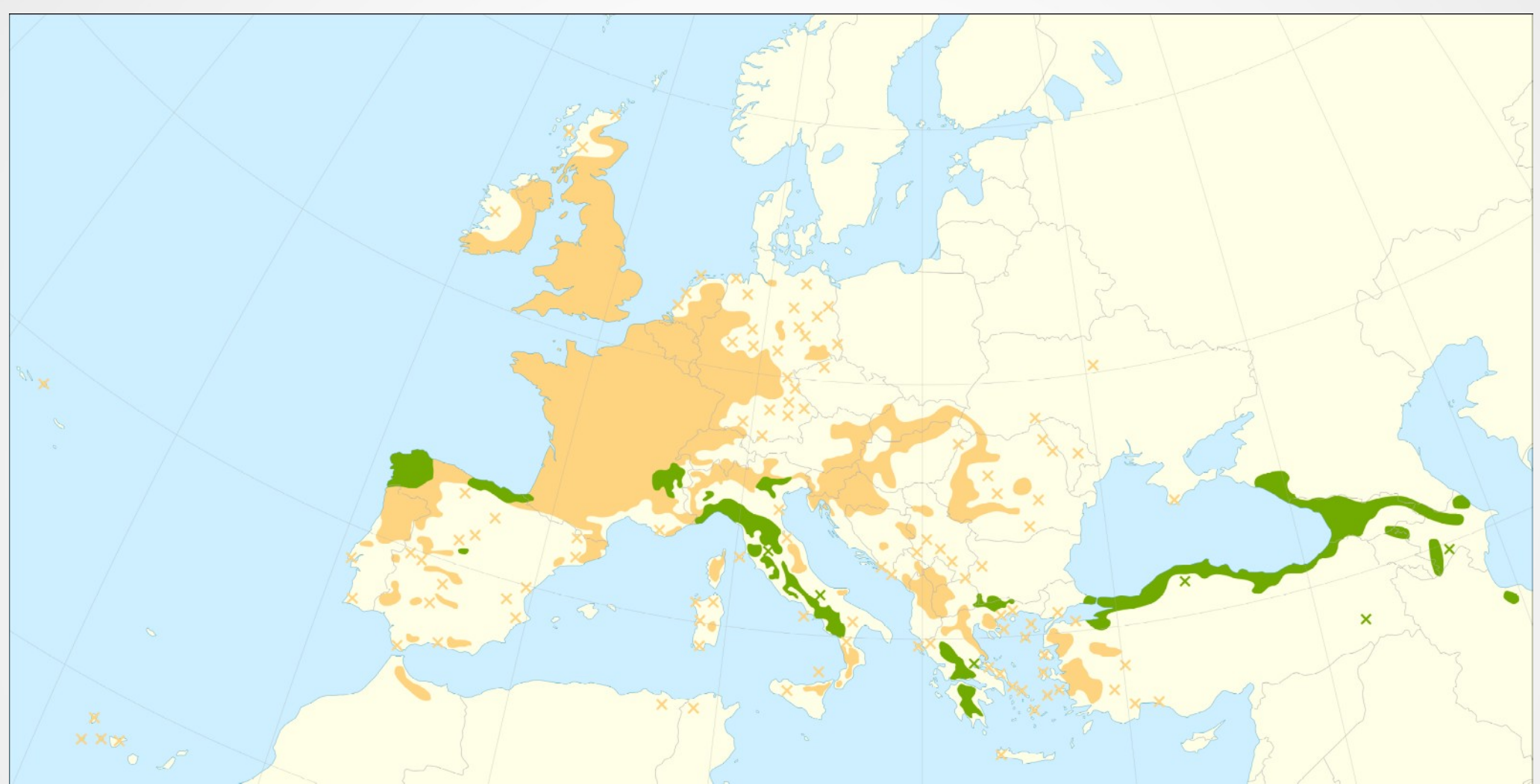

Bild: Wikipedia - Cadullo 2017 (cc-by)

Europeer har ätit kastanjer...

I Kaukasus har man ätit kastanjer i tiotusentals år. De äldsta odlingarna med planterade träd är ca 3000 år gamla.

Kastanjen kom dock aldrig till Sverige.

Medeltida illustration av kastanje-rostare.

Illustration: Ibn Butlan, 1300talet, wikipedia

Castane. opla. ca. imp. sic in? Acced. oplete. a. bi. matine. unam. tum. pectori. difficultati.
me. confortant. appetitum. a. remouet. nau. seaz. a. uo. itaz. nocumtum. inferut. cebzo. a. sto.
earu. uento. sitate. Remo. nocumti. si. assent. a. comedatur. cu. sale. a. bono. uino. s. b. tili.
Quo. gnan. chumum. mediarit. bonu. ouciunt. calis. iuuibz. a. p. uis. h. yeme. a. fris. regio.
nibz.

Svepen och nötter som flyter

Hemmabygge för att få bort svepena, och i badkaret flyter dåliga nötter

Skörd - Nut wizard/nut roller

Marijke rullar upp japanska valnötter i Laholm

Liten skala

Skaka lätt på busken och “rulla” upp nötterna från marken.

Större skala (30+ buskar)

Maskinella plockmaskiner och “dammsugare”. Många ifrån Italien.

Foto Veld4 Nederländerna

Knäcka & skala

Knäck-maskin, inställbar skiva.
Sedan är det bra att "vind-sikta"
bort skalnen från kärnorna

Hemmabygge hos
Harm Tuenter, Joostenhuus, NL

Besvikelser

Kwaalburgse Hoeve, södra Nederländerna, torr sandjord.
5 år gamla hasselbuskar mellan valnötsträd. De syns knappt.
I kanten av detta fält står hasselbuskar som mår bra, i lä och i skugga.

Besvikelser

Nötvivel, beskrevs redan av Linné.

Lägger ägg i omogna nötter, och larven äter upp nöten innifrån och faller ner på marken för att sedan leva under jorden till nästa sommar.

Vit larv, runt hål i nöten.

Foto Wikipedia

Ekonomi

Hassel & valnöt – kända och lättsålda nötter
1-2 ton torkade nötter i skal per hektar efter 10 år
Till slutkund 100 kr/kg
Enkel lagring efter torkning

Äkta Kastanj och hybridkastanjer – potential
2-10 ton färska kastanjer per hektar efter 10 år
Till slutkund 100kr/kg
Kräver kylförvarning eller skalning och torkning

Kvalitetsträd – 400-1000kr/styck, 100x per hektar

Skydd mot älg/rådjur/hare/åkersork är viktigt de första fem åren!

Frågor till er

Var växer nötträd i er trakt?

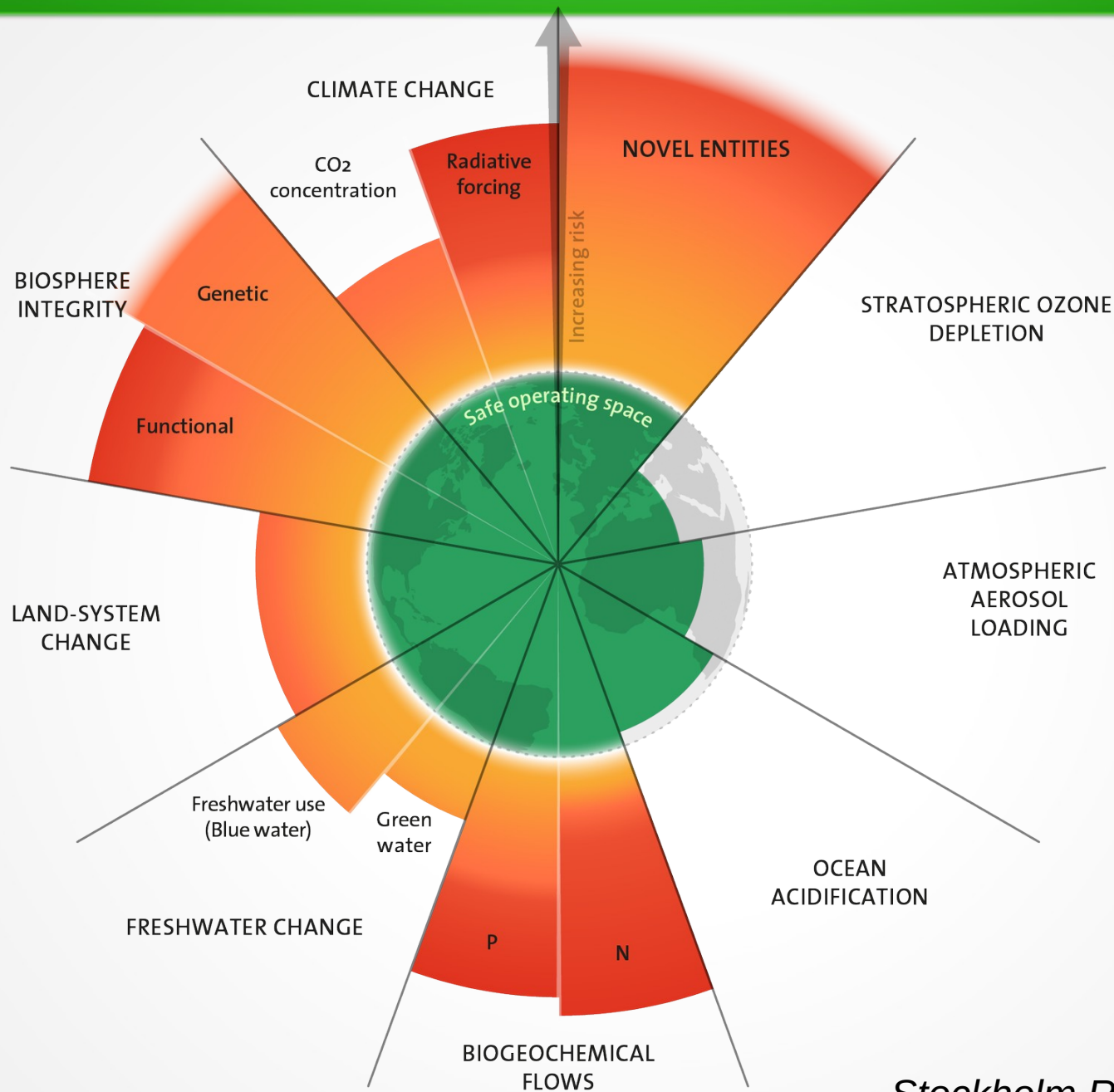
Vilka arter?

Vilka växer bra?

Jag letar efter frön från
hårdiga och lättknäckta
valnötsträd och stora äkta
kastanjer.

Jag letar efter planterade
namnsorter av äkta kastanj
för att klippa ympris – känner
du till något sådant träd?

Planetens Gränser 2023

Rädda planeten med nötter

Om så jorden går under i morgon,
planterar jag idag ett nötträd.

- fritt efter Martin Luther